

**Sygn. akt XVII AmC 34011/13**

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w składzie:

Przewodniczący: SSO Jacek Łabuda.

Protokolant: stażysta Paulina Ogorzałek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 3 września 2015 r. w Warszawie sprawy

z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie

przeciwko (...) Bank S. A. w W.

### ***o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone***

1. uznaje za niedozwolone i zakazuje pozwanemu wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia wzorca umowy o treści:

" Bank, zgodnie z " Tabelą prowizji za czynności bankowe oraz opłat za inne czynności w obszarze (...) Banku" (Tabela) , pobiera opłaty i prowizje za wykonanie czynności wynikających z umowy lub związanych z jej obsługą lub zmianą jak również za inne czynności wykonywane na polecenie Posiadacza. Poniżej określone zostały rodzaje czynności związanych z wykonaniem Umowy oraz wysokość opłat pobieranych przez Bank za ich wykonanie wg stanu na dzień zawarcia umowy: - niezrealizowanie wypłaty gotówkowej podlegającej awizacji w uzgodnionym terminie - 0,20 % kwoty awizowanej nie mniej niż 49,99 zł " (...);

2. oddała powództwo w pozostałym zakresie;

3. znosi wzajemnie koszty postępowania pomiędzy stronami;

4. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa - Sąd Okręgowy w Warszawie, tytułem nieuiszczonej opłaty od pozwu, kwotę 600 (sześćset) złotych;

5. zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt strony pozwanej.

SSO Jacek Łabuda

Sygn. akt XVII AmC 34011/13

## UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 11 października 2013 r. powód Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów domagał się uznania za niedozwolone i zakazania wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia o treści:

1. „Bank, zgodnie z „Tabelą prowizji za czynności bankowe oraz opłat za inne czynności w obszarze (...) Banku” (Tabela), pobiera opłaty i prowizje za wykonanie czynności wynikających z umowy lub związanych z jej obsługą lub zmianą jak również za inne czynności wykonywane na polecenie Posiadacza. Poniżej określone zostały rodzaje czynności związanych z wykonaniem Umowy oraz wysokość opłat pobieranych przez Bank za ich wykonanie wg stanu

na dzień zawarcia umowy: (...) -niezrealizowanie wypłaty gotówkowej podlegającej awizacji w uzgodnionym terminie – 0,20% kwoty awizowanej nie mniej niż 49,99zł” (...).”

2. „Posiadacz lokaty zobowiązany jest do zgłoszenia w formie pisemnej lub telefonicznej zamiaru dziennej wypłaty gotówki w znacznej kwocie (dalej jako awizacja) w Placówce Banku(...)”.

zawartych we wzorcu umownym pt. „Umowa oszczędnościowej lokaty terminowej lokata zyskowa”, którym posługiwał się pozwany (...) Bank spółka akcyjna z siedzibą w W..

W ocenie powoda wskazane postanowienie wzorca umowy stanowi niedozwoloną klauzulę, gdyż jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów. Wypełniałoby tym hipotezę art. 385[1] § 1 k.c., zgodnie z którym niedozwolonymi są postanowienia umowy zawieranej z konsumentem, niezgodnione z nim indywidualnie, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Na uzasadnienie swojego stanowiska powód wskazał, że powyższe postanowienia nie zawierają regulacji dotyczącej możliwości anulowania złożonego zamówienia, przez co konsument może być przekonany, że składając zlecenie wypłaty składa je nieodwołalnie, mimo, że możliwość taką przewiduje § 11 ust. 16 Instrukcji kasowo – skarbcowej. W efekcie tego nie podejmie żadnych czynności, które uchronią go przed pobraniem przez Bank określonej w postanowieniu opłaty, nawet gdy zdaje sobie on sprawę, że nie będzie mógł odebrać zamówionej 2 dni wcześniej kwoty. Tym samym faktycznie z możliwości anulowania złożonego awiza skorzysta nieznaczna grupa konsumentów. Biorąc pod uwagę, że procedura awizowania chroni interesy Banku, warunki umów powinny określać procedury chroniące również interesy konsumentów, które w tym przypadku określałaby procedura anulowania złożonego zamówienia bez naruszania dobrych obyczajów i interesów konsumentów. W ciągu 2 dni sytuacja rodzinna, zawodowa, zdrowotna konsumenta może ulec zmianie w wyniku czego nie będzie mógł on odebrać gotówki, zaś przejrzysta procedura anulowania umożliwi Bankowi zwrot zamówionych środków wraz z innymi stanowiącymi nadwyżkę w danej placówce.

Ponadto powód wskazał, że wyłącznie na konsumenta został nałożony obowiązek poniesienia opłaty w sytuacji, gdy nie podejmie on awizowanej kwoty, podczas gdy warunki umowy nie nakładają na bank żadnego świadczenia w sytuacji, gdy ten nie wywiąże się z przyjętego zobowiązania przygotowania konsumentowi awizowanej kwoty. Bank w sposób nierówny określił prawa do otrzymania rekompensaty z tytułu niewywiązania się z zadeklarowanej czynności. Warunki umowy nie przewidują zrekompensowania konsumentowi kosztów związanych z przybyciem do Banku, ponadto konsument może ponieść straty spowodowane brakiem środków niezbędnych do podjęcia zobowiązań lub inwestycji. Postanowienie gwarantuje Bankowi prawo do otrzymania środków pieniężnych w sytuacji, gdy konsument nie wywiąże się z deklaracji, natomiast konsument nie otrzymał takiego prawa.

Powód podniósł, iż koszty, jakie ponosi bank z tytułu niepodjęcia awizowanej kwoty wynikają z konkretnych czynności, wobec czego nie ma uzasadnienia dla pobierania opłaty w wysokości skorelowanej z wysokością awizowanej kwoty. Takie działanie przysparza pozwanemu korzyści finansowych, które wzrastają wraz ze wzrostem zamówionej kwoty, zaś górna ich granica nie została określona. W efekcie konsument wraz ze wzrostem zamówionej wypłaty traci coraz więcej zgromadzonych środków pieniężnych.

Powód wskazał, że pozwany w zakwestionowanej klauzuli określił minimalną wartość, którą pobierze od konsumenta w przypadku nieodebrania awizowanej gotówki, na którą składa się wykonanie szeregu czynności np. transport gotówki. W ocenie powoda pozwany nie wziął pod uwagę faktu, że faktycznie transport może dotyczyć kilku zamówionych i nieodebranych kwot jednocześnie. Należy również uwzględnić, że niepodjęta przez konsumenta kwota jest dostarczana oraz zwracana wraz z zamówionymi przez placówkę środkami pieniężnymi niezbędnymi do prowadzenia zwykłej działalności gospodarczej, tym samym zamówiona kwota jest przewożona w ramach rutynowo wykonywanego transportu. W ocenie powoda wysokość opłat pobieranych przez Bank przysparza pozwanemu dodatkowych korzyści oraz pomniejsza środki zgromadzone przez konsumentów. Ponadto powód wskazał, że zasilanie stanu kas i zwrot zgromadzonych w placówkach nadwyżek środków pieniężnych jest standardową procedurą

wykonywaną przez pracowników Banku i koszt tych operacji został wliczony w koszty zwykłej działalności Banku, więc nie wywołuje nowych wydatków.

Pozwany w odpowiedzi na pozew z dnia 3 lutego 2014 r. wniósł o oddalenie powództwa, przeprowadzenie dowodów wskazanych w treści pisma, zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania.

W uzasadnieniu pisma pozwany podniósł, iż bank może dowolnie obracać środkami zgromadzonymi na rachunku do momentu otrzymania od posiadacza żądania zwrotu. Zwrot środków powinien nastąpić na każde żądanie posiadacza, uwzględniając techniczne i organizacyjne możliwości Banku, zaś sposób jego dokonania zależy od ustaleń stron dokonanych w umowie. W praktyce bankowej wypłata gotówki w większych kwotach wiąże się z obowiązkiem zawiadomienia przez konsumenta o planowanej wypłacie. U podstaw takiej praktyki leży dążenie banków do obniżenia tzw. pogotowia kasowego bowiem środki znajdujące się w kasie banku, w odróżnieniu od zdeponowanych na rachunku w Narodowym Banku Polskim, nie przynoszą dochodu. Nie mniej ważnymi powodami wprowadzenia tej praktyki jest kwestia ryzyka związanego z przechowywaniem większej ilości gotówki w placówce, zagrożenia dla zdrowia i życia pracowników oraz nałożonego rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji obowiązku ochrony wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców.

Pozwany podniósł, iż w związku z koniecznością transportu gotówki do wskazanej przez klienta placówki banku i braku możliwości obracania tymi środkami, bank ponosi stratę, która nie jest związana z wykonywaniem obowiązków należących do istoty rachunku bankowego. Tym samym pozwany zostaje pozbawiony podstawowego uprawnienia wynikającego z umowy rachunku bankowego, jakim jest prawo do osiągnięcia korzyści z obrotu powierzonymi mu przez konsumenta środkami pieniężnymi. Ponadto bank ponosi koszty związane z dowozem gotówki do wskazanej przez klienta placówki i ich późniejszym zwrotem do Narodowego Banku Polskiego. Pozwany podniósł, iż zaskarżone postanowienia odpowiadają pojęciu „innych opłat” wskazanych w art. 110 prawa bankowego, zaś ich celem jest zrekompensowanie kosztu poniesionego w związku z niepodjęciem przez klienta zamówionej gotówki.

Pozwany oświadczył, iż posługiwał się zaskarżonymi w niniejszej sprawie postanowieniami, jednakże nie kształtują one praw i obowiązków konsumentów w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając ich interesy. Podniósł, iż nie ma obowiązku uregulowania procedury anulowania zamówienia awizowanej gotówki, a ryzyko „zmiany planów” ogranicza minimalny okres między awizacją, a terminem wypłaty gotówki. Pozwany wskazał, że w praktyce kiedy klient zwróci się z prośbą anulowania zamówienia jeśli jest to możliwe to bank wyraża zgodę, zaś postanowienia procedury kasowo – skarbcowej mają charakter jedynie wewnętrzny.

Pozwany wskazał, iż w przypadku niedostarczenia awizowanej kwoty przez Bank, w zależności od przyczyny opóźnienia, popada on w zwłokę, zaś posiadacz rachunku w takim wypadku nabywa roszczenie o zapłatę odsetek i ewentualnie odszkodowania. Bank nie dysponuje żadnym instrumentem prawnym pozwalającym mu na pokrycie kosztów związanych z niepodjęciem przez klienta zamówionej gotówki.

Ponadto pozwany podniósł, że oprócz kosztów transportu gotówki ponosi także tzw. koszt pieniądza, czyli koszty wynikające z braku możliwości swobodnego dysponowania gotówką, zaś wysokość utraconego zarobku jest pochodną kwoty środków przeznaczonych na wypłatę. W ocenie pozwanego koszty transportu i koszty pieniądza zawsze przewyższają opłatę minimalną wskazaną w Taryfie Opłat i Prowizji.

Ponadto z uwagi na optymalizację liczby transportów gotówki odbywają się one co kilka, kilkanaście dni, zaś przewożenie awizowanej gotówki w ramach rutynowo wykonywanego transportu rzadko się zdarza. Pozwany podniósł, iż koszty związane z realizacją zamówień nieodebranej przez klienta gotówki znacznie przewyższają wysokość opłat uzyskiwanych z tego tytułu.

Pismem procesowym z dnia 18 sierpnia 2015 r. pozwany załączył dokumenty, które omyłkowo nie zostały dołączone do odpowiedzi na pozew.

**Na rozprawie w dniu 3 września 2015 r. powód poparł stanowisko zawarte w pozwie oraz wniosł o oddalenie wniosku o przesłuchanie świadka E. H., albowiem złożona do odpowiedzi na pozew dokumentacja pokrywa się z tezą dowodową, na jaką miałby być przesłuchany świadek. Pozwany poparł stanowisko zawarte w odpowiedzi na pozew oraz wnioski o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka.**

**Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:**

Pozwany prowadzi działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usług bankowych, w ramach której posługiwał się w obrocie z konsumentami postanowieniami wzorca umowy o treści:

1. „Bank, zgodnie z „Tabelą prowizji za czynności bankowe oraz opłat za inne czynności w obszarze (...) Banku” (Tabela), pobiera opłaty i prowizje za wykonanie czynności wynikających z umowy lub związanych z jej obsługą lub zmianą jak również za inne czynności wykonywane na polecenie Posiadacza. Poniżej określone zostały rodzaje czynności związanych z wykonaniem Umowy oraz wysokość opłat pobieranych przez Bank za ich wykonanie wg stanu na dzień zawarcia umowy: (...)–niezrealizowanie wypłaty gotówkowej podlegającej awizacji w uzgodnionym terminie – 0,20% kwoty awizowanej nie mniej niż 49,99zł” (...).”
2. „Posiadacz lokaty zobowiązany jest do zgłoszenia w formie pisemnej lub telefonicznej zamiaru dziennej wypłaty gotówki w znacznej kwocie (dalej jako awizacja) w Placówce Banku(…)”.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów złożonych przez strony postępowania.

Sąd oddalił wniosek pozwanego w przedmiocie przeprowadzenia dowodu z zeznań świadka E. H. na okoliczność kosztów związanych z realizacją wypłat gotówki w znacznej kwocie i kosztów zwrotu nieodebranej gotówki, albowiem dokumentacja złożona przez pozwanego pismem procesowym z dnia 18 sierpnia 2015 r. jest w ocenie Sądu wystarczająca dla ustalenia kosztów, jakie ponosił bank w związku z transportem środków pieniężnych.

**Sąd Okręgowy zważył, co następuje:**

Powództwo w niniejszej sprawie zasługiwało na uwzględnienie w zakresie postanowienia o treści: „Bank, zgodnie z „Tabelą prowizji za czynności bankowe oraz opłat za inne czynności w obszarze (...) Banku” (Tabela), pobiera opłaty i prowizje za wykonanie czynności wynikających z umowy lub związanych z jej obsługą lub zmianą jak również za inne czynności wykonywane na polecenie Posiadacza. Poniżej określone zostały rodzaje czynności związanych z wykonaniem Umowy oraz wysokość opłat pobieranych przez Bank za ich wykonanie wg stanu na dzień zawarcia umowy: (...)–niezrealizowanie wypłaty gotówkowej podlegającej awizacji w uzgodnionym terminie – 0,20% kwoty awizowanej nie mniej niż 49,99zł” (...).”

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu.

Okolicznością sporną między stronami było, czy przedmiotowe postanowienia miały charakter niedozwolony w myśl art. 385[1] § 1 k.c.

Stosownie do treści art. 385[1] §1 k.c., aby dane postanowienie umowne mogło być uznane za niedozwolone, musi ono spełniać cztery przesłanki tj.: (I) postanowienie nie zostało indywidualnie uzgodnione z konsumentem, (II) ukształtowane przez postanowienie prawa i obowiązki konsumenta pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami, (III) powyższe prawa i obowiązki rażąco naruszają interesy konsumenta oraz (IV) postanowienie umowy nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron.

W niniejszej sprawie bezsporny jest fakt stosowania przez stronę pozwaną wzorca umownego zawierającego sporne klauzule. Postanowienie to nie dotyczy przy tym jednoznacznie określonych głównych świadczeń stron w ramach umowy zawieranej w oparciu o wzorzec zawierający zaskarżone postanowienia.

Przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia nie może w tej sprawie mieć znaczenia wobec abstrakcyjnego charakteru kontroli postanowienia wzorca umownego. Sąd nie bada w niniejszym postępowaniu konkretnych stosunków istniejących pomiędzy kontrahentami, ale wzorzec i treść hipotetycznych stosunków, jakie powstałyby pomiędzy pozwanym, a potencjalnym konsumentem. Nie ma zatem znaczenia, czy jakaś konkretna umowa była między stronami negocjowana ani nawet czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany przy zawieraniu jakiegokolwiek konkretnej umowy. Kontrola ta ma bowiem charakter oceny ex ante i obejmuje wzorzec, nie zaś konkretną umowę. Istotny jest zatem fakt, że pozwany wprowadził oceniany wzorzec do obrotu poprzez wystąpienie z ofertą zawarcia umowy z wykorzystaniem go.

Dla zastosowania omawianego przepisu przesłanki II (sprzeczność z dobrymi obyczajami) i III (rażące naruszenie interesów konsumenta) muszą zachodzić równocześnie. Z reguły rażące naruszenie interesu konsumenta jest naruszeniem dobrych obyczajów, ale nie zawsze zachowanie sprzeczne z dobrymi obyczajami rażąco narusza ten interes.

Poprzez dobre obyczaje rozumie się pewien powtarzalny wzorzec zachowań, który jest aprobowany przez daną społeczność lub grupę. Są to pozaprawne normy postępowania, którymi przedsiębiorcy winni się kierować. Ich treści nie da się określić w sposób wyczerpujący, ponieważ kształtowane są przez ludzkie postawy uwarunkowane zarówno przyjmowanymi wartościami moralnymi, jak i celami ekonomicznymi i związanymi z tym praktykami życia gospodarczego. Wszystkie one podlegają zmianom w ślad za zmieniającymi się ideologiami politycznymi i społeczno – gospodarczymi oraz przewartościowaniami moralnymi. W szczególności zaś, dobre obyczaje to normy postępowania polecające nienadużywanie w stosunku do słabszego uczestnika obrotu posiadanej przewagi ekonomicznej.

W niniejszej sprawie dobrym obyczajem jest, by przedsiębiorca nie wykorzystywał swej uprzywilejowanej pozycji kontraktowej, będącej rezultatem stosowania przez niego jednostronnie ustalonego wzorca umowy. Oczekiwany jest także, by pozwany przedsiębiorca nie obciążał konsumenta opłatami, które nie znajdują realnego odzwierciedlenia w kosztach podejmowanych przez niego czynności.

W zakresie oceny stopnia naruszenia interesów konsumentów Sąd tutejszy podziela opinię Sądu Apelacyjnego w Warszawie (wyrok z dnia 27 czerwca 2006 r., sygn. akt VI ACa 1505/05), że naruszenie interesów konsumenta, aby było rażące, musi być doniosłe czy też znaczące. Natomiast interesy konsumenta należy rozumieć szeroko, nie tylko jako interes ekonomiczny, ale też każdy inny, chociażby niewymierny. Zaliczyć tu można również dyskomfort konsumenta, spowodowany takimi okolicznościami jak strata czasu, naruszenie prywatności, niedogodności organizacyjne, wprowadzenie w błąd oraz inne uciążliwości, jakie mogłyby powstać na skutek wprowadzenia do zawartej umowy ocenianego postanowienia. Przy określaniu stopnia naruszenia interesów konsumenta stosować nie tylko kryteria obiektywne (np. wielkość poniesionych czy grożących strat), lecz również względy subiektywne związane bądź to z przedsiębiorcą (np. renomowana firma), bądź to z konsumentem (np. seniorzy, dzieci). Konieczne jest zbadanie, jaki jest zakres grożących potencjalnemu konsumentowi strat lub niedogodności.

Częstokroć konieczne jest również ustalenie, jak wyglądałyby prawa i obowiązki konsumenta w sytuacji braku analizowanej klauzuli (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2007 r., sygn. akt III SK 21/06 oraz z dnia 11 października 2007 r., sygn. akt III SK 9/07). Jeżeli przepisy ogólne stawiają konsumenta w lepszej sytuacji niż postanowienia proponowanej umowy, to w zasadzie postanowienia te należy uznać za niedozwolone. Odstępstwo od tej zasady możliwe jest tylko, o ile zmiana jest uzasadniona specyfiką wzajemnych świadczeń lub jest kompensowana innymi postanowieniami wzorca.

Przechodząc do analizy pierwszego zapisu będącego przedmiotem pozwu należy wskazać, iż stanowi ono niedozwolone postanowienie umowne. O dopuszczalności pobierania opłat decyduje ich precyzyjne określenie i wysokość określona proporcjonalnie w stosunku do rzeczywistych kosztów poniesionych przez przedsiębiorcę. W ocenie Sądu nie znajduje zatem racjonalnego wytłumaczenia w kosztach poniesionych przez przedsiębiorcę obciążanie konsumenta tak wysoką opłatą za niepodjęcie awizowanej gotówki.

Możliwość zastrzeżenia przez pozwanego opłat wynika z art. 110 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe, zgodnie z którym Bank może pobierać przewidziane w umowie prowizje i opłaty z tytułu wykonywanych czynności bankowych oraz opłaty za wykonywanie innych czynności. Należy jednak mieć na uwadze, że wysokość wprowadzonych do umowy opłat za inne czynności bankowe, np. niezrealizowanie wypłaty gotówkowej podlegającej awizacji w uzgodnionym terminie, powinna znajdować odzwierciedlenie w rzeczywistych nakładach jakie musi ponieść przedsiębiorca w związku z podjęciem przedmiotowych czynności.

Pozwany wskazał, że transporty gotówki odbywają się co kilka, kilkanaście dni, zaś sam transport awizowanej wypłaty stanowi dla banku koszt większy niż ten, jakim zostanie obciążony konsument w przypadku nie podjęcia zamówionej kwoty. Na dowód powyższego pozwany załączył kopie umów z firmą obsługującą transport gotówki, taryfikatory, a także wykaz terminów realizacji transportów. Ponadto pozwany oświadczył, że rzadko zdarza się, aby transport awizowanej kwoty pokrył się z rutynowo wykonywanym transportem, jednakże na tę okoliczność nie załączył żadnych dokumentów. Wobec powyższego, w przypadku gdy zwrot awizowanej gotówki będzie odbywał się razem z rutynowym transportem gotówki, to opłata pobrana od klienta za niepodjęcie awizowanej kwoty nie znajdzie uzasadnienia w kosztach poniesionych przez bank. W ocenie Sądu egzekwowanie opłaty w znacznej wysokości, przy nieuwzględnieniu zasady proporcjonalności przy jej naliczaniu prowadzi do nieuzasadnionego uszczerbku w majątku konsumenta oraz rażąco godzi w jego interesy ekonomiczne.

Powyższe postanowienie stanowi niedozwoloną klauzulę umowną również z tego względu, że wyłącznie na konsumenta został nałożony obowiązek poniesienia opłaty w sytuacji, gdy nie podejmie on awizowanej kwoty, natomiast nie została przewidziana sankcja finansowa dla przedsiębiorcy w sytuacji, gdy ten nie wywiąże się z przyjętego zobowiązania przygotowania w określonym terminie danej kwoty. Zdaniem Sądu pozwany w nierówny sposób określił prawa do otrzymania rekompensaty z tytułu niewywiązania z zadeklarowanej czynności. Ponadto inne postanowienia wzorca zawierającego sporną klauzulę nie przewidują zrekompensowania konsumentowi kosztów, jakie ten mógłby ponieść w przypadku nie przygotowania gotówki w określonym terminie, np. kosztów dotarcia do placówki banku, poniesionych strat spowodowanych brakiem środków na uregulowanie zobowiązań. Naturalnie konsument mógłby dochodzić roszczeń z tytułu niewywiązania się przez Bank z przyjętego zobowiązania na drodze postępowania cywilnego. Nie zmienia to jednak faktu, że pozwany wprowadzając zaskarżone postanowienie postawił się w znacznie lepszej sytuacji w razie ewentualnego egzekwowania rekompensaty, ponieważ sam nie musiałby wstępować na drogę sądową, a jedynie potrąciłby określoną kwotę z rachunku konsumenta.

Wbrew twierdzeniom pozwanego, a zgodnie z § 39 Zbioru Procedur Instrukcji Kasowo – Skarbcowej, wynikające z niej obowiązki i uprawnienia klientów jednostki organizacyjnej w zakresie dokonywanych przez nich operacji kasowych, podane są do wiadomości klientów poprzez wywieszenie odpowiednich informacji w siedzibie jednostki operacyjnej. Informacje te dotyczą w szczególności sposobu dokonywania wpłat gotówkowych, rodzaju walut obcych, w których można dokonywać gotówkowych operacji w danej jednostce operacyjnej, notyfikacji wypłat gotówkowych, sposobów podejmowania gotówki, zasad wymiany zużytych lub uszkodzonych znaków pieniężnych oraz rodzaju i wysokości prowizji pobieranych od Klientów za usługi bankowe. Zgodnie z § 11 punktem 16 wskazanego wyżej dokumentu w przypadku niepodjęcia awizowanej wcześniej wypłaty gotówkowej – bez wcześniejszego odwołania takiej dyspozycji (najpóźniej na jeden dzień przed zgłoszoną realizacją transakcji wypłaty gotówkowej) pracownik operacyjny zobowiązany jest do pobrania stosownych prowizji zgodnie z obowiązującą w Banku „Tabelą prowizji za czynności bankowe oraz opłat za inne czynności”. W świetle przywołanych wyżej uregulowań Instrukcji kasowo – skarbcowej klient ma możliwość odwołania zamówienia awizacji gotówki najpóźniej na jeden dzień przed jego realizacją, dopiero w przypadku przekroczenia tego terminu pracownik banku naliczy stosowną prowizję.

Wzorzec zawierający zaskarżone postanowienie nie zawiera regulacji dotyczącej możliwości anulowania złożonego zamówienia, mimo, że możliwość taką przewiduje Instrukcja kasowo – skarbcowa. Tak sformułowane zapisy mogą wytworzyć u konsumenta przekonanie, iż nie ma on możliwości anulowania zamówienia awizacji i wobec tego nie podejmie on żadnych czynności, które uchronią go przed pobraniem opłaty wskazanej w inkryminowanym zapisie. W ocenie Sądu za sprzeczne z dobrymi obyczajami należy uznać takie ukształtowanie postanowień wzorca,

które mogą wprowadzać konsumenta w błąd w zakresie przysługujących mu uprawnień, zwłaszcza, że dotyczą one sfery jego interesów ekonomicznych. Należy podkreślić, że zakwestionowane postanowienie narusza zasady lojalnego kontraktowania, równorzędnego traktowania konsumenta oraz niewykorzystywania uprzywilejowanej pozycji zawodowca przy zawieraniu umowy, co należy zakwalifikować jako sprzeczne z dobrymi obyczajami zwłaszcza z uwagi na fakt, iż pozwany na rynku jest profesjonalistą.

Nie zasługują na uwzględnienie argumenty podniesione przez pozwanego w zakresie praktyki stosowania zaskarżonego postanowienia. Należy podkreślić, że w postępowaniu o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone Sąd dokonuje abstrakcyjnej oceny wzorca celem ustalenia, czy zawarte w nim klauzule mają charakter niedozwolonych postanowień umownych w rozumieniu art. 385<sup>1</sup> k.c. Niedozwolone postanowienia umowne to konstrukcja przewidziana w art. 385<sup>1</sup> – 385<sup>3</sup> k.c., mająca na celu ochronę konsumenta przed niekorzystnymi postanowieniami umowy łączącej go z profesjonalistą. Ocena kwestionowanych klauzul prowadzona jest w oderwaniu od konkretnego stosunku umownego z określonym konsumentem, a jej przedmiotem jest badanie tylko klauzul wzorca, a nie praktyki i konsekwencji ich stosowania w umowach z konsumentami.

Na marginesie wskazać jedynie należy, iż nie jest intencją Sądu w tym postępowaniu pozbawianie przedsiębiorców prawa do pobierania opłat za wykonane czynności, albowiem także konsument musi liczyć się z możliwością wystąpienia okoliczności obiektywnie uzasadniających takie działanie. Niemniej jednak nie może zyskać aprobaty Sądu takie formułowanie postanowień wzorca umowy, które mogłyby wprowadzić konsumenta w błąd w zakresie przysługujących mu praw i obowiązków. Konsekwencją powyższego jest uznanie, że zakwestionowana klauzula nie uwzględnia i nie zabezpiecza interesu konsumenta, jako słabszej strony umowy, co prowadzi do ukształtowania stosunku zobowiązaniowego w sposób nierównorzędny i rażąco dla niego niekorzystny.

Zdaniem Sądu klauzula o treści: „Posiadacz lokaty zobowiązany jest do zgłoszenia w formie pisemnej lub telefonicznej zamiaru dziennej wypłaty gotówki w znacznej kwocie (dalej jako awizacja) w Placówce Banku(…)” nie spełnia przesłanki sprzeczności z dobrymi obyczajami ani nie narusza rażąco interesu konsumenta.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 września 2010 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać ochrona wartości pieniężnych przechowywanych i transportowanych przez przedsiębiorców i inne jednostki organizacyjne, przedsiębiorcy powinni zapewnić zaplecze techniczno – organizacyjne pozwalające zapewnić bezpieczne przechowywanie i transportowanie wartości pieniężnych. Nie budzą zastrzeżeń Sądu wyjaśnienia pozwanego w zakresie nie przechowywania w poszczególnych placówkach zbyt wysokich kwot oraz związanych z tym zwrotem nadwyżek i zamawianiem większych ilości gotówki. W związku z powyższym Bank zobowiązał klientów do zawiadomienia o chęci wypłaty znaczących sum pieniędzy z odpowiednim wyprzedzeniem, aby móc przygotować wypłaty w żądanej przez klienta wysokości. Zawiadomienie o awizowaniu gotówki klient może złożyć w dogodnej formie - bądź telefonicznie, bądź pisemnie. Procedura taka zapewnia nie tylko lepszą ochronę środków płatniczych, ale także swobodę wyboru przez klienta terminu wypłaty i placówki, w której chciałby odebrać pieniądze. Zaskarżone postanowienie nie przewiduje wobec konsumenta sankcji za niedopełnienie obowiązku wcześniejszego zawiadomienia przedsiębiorcy o chęci wypłaty znacznej kwoty gotówki. Przy ocenie tego postanowienia należy również mieć na uwadze § 11 punkt 15 instrukcji kasowo – skarbowej, który przewiduje, że w indywidualnych przypadkach kierujący jednostką operacyjną może podjąć decyzję o odstąpieniu od notyfikacji danej wypłaty gotówkowej lub skróceniu dwudniowego okresu notyfikacji pod warunkiem, że jednostka ta dysponuje nadwyżką środków gotówkowych przeznaczoną do odprowadzenia do Centrum Gotówkowego.

Wobec powyższego brak dostatecznych podstaw do uznania, że skarżone postanowienie w sposób nierzetelny i nieuczciwy kształtuje prawa i obowiązki konsumentów, jest sprzeczne z dobrymi obyczajami czy rażąco narusza interesy konsumentów. W ocenie Sądu to postanowienie wzorca umowy nie spełnia przesłanek określonych w art. 385[1] § 1 k.c. determinujących możliwość uznania go za niedozwolone w obrocie konsumenckim. Wobec wskazanych wyżej argumentów powództwo w tym zakresie zostało oddalone.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone.

Mając na uwadze wynik sprawy, orzeczenie o nakazaniu pobrania od strony pozwanej opłaty od pozwu w wysokości 600 złotych uzasadnia art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

O publikacji prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt strony pozwanej zarządono na podstawie art. 479[44] k.p.c.